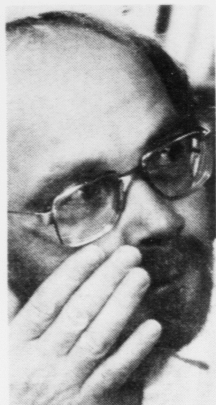

Ronald Reagan og Nicaragua

Hanus Andreassen skrifar

Í dag fremur USA — óbeinleiðis, við einum heri av yvirgangskroppum — innrás móti tí einasta landinum í Millumamerika, har *vónin grør*, skrivar Hanus Andreassen m.a. í hesi greinini um støðuna í Millumamerika.

Nicaragua liggur í Miðamerika

Ronald Reagan

Í ár breiðir tøgning seg um heimin. Kravgongur eru avsgar, innsavningar falnar niðurfyri, eingin bjóðar til at taka orðið *samhuga* í sín munn. Øll tykjast at hava mist pippið, og lurtar tú, heldur tú teg hoyra, viðahvar um heimin, rurandi Jimmy Reeves-kendar siropstónar, sum stilla teg vreiðu hjørtini og fáa øll neyðarróp at tagna.

Hann, sum hevur fingið hetta í lag, er — sum tú ivaleyst hevur gitt — ein sjónleikari. Hann eitur Ronald Reagan. Hesin fadirligi gamli maðurin við smørbrósinum hevur havt eina ótrúliga ávirkan á heimsveðurlagið. Seint og tíðliga siggja vit á skerminum hetta søta andlitið við teimum erligu eygunum, tí mjúku røddini og tí bibilska orðalagnum. »I tell you truly...«. »Sanniliga sigi eg tykkum«. Øll mótmæli dovná. Øll atfinning tagnar. Heimsins mætu kámost burtur. Tá sjónleikurin nærkast, við smyrslu á kjálkunum, angandi, tykjast sjálfv Palmé og Mitterand bygdasligir, pávin gloyminir síni minstu og bukkar kurteisliga, og stálkvinnan í Onglandi verður svinn og fær ikki orðið upp.

Samstundis sum Ronald Reagan hevur fingið at kalla allan heimin at tagna, er hann sjálvur blivin mælskari og mælskari. Í dag líkast hann einum rættiligum krossfarara. Hann sigur seg elska mannarættindi, frælsi og fólkaraði. Hann hevur tí gjørt av at fara út um landamark at fremja avreksverk til frama fyri hesi hugtøk. Landið, hann í sínum stóra reytleika hevur valt sær at herja á, er eitt pinkulítið, fátækt land, ovbyrjað av trupuleikum. Hetta landið eitur Nicaragua.

Hyggar tú at tí óruðilliga óteljendum áttunda fyrri USA tykkast tað eitt sindur lægt, at Ronald Reagan hevur valt sær Nicaragua at herja á, so er tað ómøguleikar eru. Ronald Reagan kundi eitt nú — um hann meinti nakað við tað, hann sigur — herja á Chile, har eitt diktatoriskt stýri heitur fólkunum niðri í ófrælsi og fátæktum, har prestar, nunnur, lærarar og fakfelagsfólk dagliga verða pind í myrkrum fangatryppum. Hann kundi herja á

Guatemala, har vambasiðir milliarderar (teir flestu teirra landsmenn forsetans) sita og hugna sær, við whiskysjussum, á sólskygdum altanum, meðan skotini gella inni í skóginum — móti kvinnum, børnum og niðrurdirkomnum pápum. Hann kundi herja á Paraguay, har tann grimi einaræðisharrin Alfredo Stroessner hevur steðgað tíðini, og har skuggarnir av gomlum nazistiskum hópdrápsmonnum hómast, sum fúnandi ræður, millum bygdaskotini.

Men nei! Reystkappin Reagan hevur valt at herja á tað litla Nicaragua. Hann júkar um hetta árla og siðla. Ivaleyst hendir okkurt í hesum landinum, sum hann hevur fingið marruna av. Hvat kann tað vera? Tað at vegir verða gjørdir har í landinum? Tað at brýr verða bygdar? Tað at fólk læra at lesa og skriva? Tað at skúlar verða bygd-ir? Tað at mentanin blómur? Tað at fólk sleppa at arbeiða og, fyrri fyrstu ferð, fáa ágóðan av sínum baki? Tað at fólk, fyrri fyrstu ferð í hálva öld, ganga upprætt? Kanska er tað alt hetta tilsamans, sum ger, at tann gamli sjónleikarin liggur í andvekri. Í hvussu so er, tað er øllum hesum hann í dag hevur sett sær sum mál at forkoma. Í dag fremur USA — óbeinleiðis, við einum heri av yvirgangskroppum, ið kallast *los contras* — innrás móti tí einasta landinum í Millumamerika, har *vónin grør*.

Sannleikin er uppaftur merkiligari. Fyrrverandi amerikanski forsetin Eisenhower skapti eitt hugtak, sum er lykilin til at skilja amerikansk úttarískipolitið í hesi eld. Um tann gamla demokraðið áttunda áttunda, sum í síni málum eisini hefur verið áttunda áttunda, segir Eisenhower: Hann er okkara «son of a bitch». Hann er okkara burður. Hetta skal skiljast soleiðis: Yvirgangur, drap og diktatur eru goð og gagnlig iðribrigdi sum eiga at verða stuðlað, bara tey gagna «okkum», t.e. USA. Nú verður bilastið neitt klárt. Ronald Reagan kann sjáandi ikki fara og herja — ella finnst at — einaræðisharr-

unum sunnan fyrri USA. Tí allir eru teir — Pinochet, Stroessner, fyrri trimum árum síðani eisini argentinska brotsmannajuntan — sjónleikarans «kæru vinir».

Ein av hesum vinmonnum Reagans er í løtuni eitt sindur kroystur, stakkalín. Talan er um tann óhugnaliga einaræðisharran Duvalier. Fólkíð á Haiti ger uppreistur. Ikki tí at tey duga at lesa. Ikki tí at tey eiga vápn. Nei, tey gera tað av berari og blektaðari svongd, og teirra einastu vápn eru nevarnir. Einkí hevur Reagan talað um at gera krossferð fyrri at koma hesum fólk til hjálpar. Tað er tvørturímóti. Í hesum árum royna fólk í hundradatali at koma sær til grannalondini hjá Haiti. Farvatnið her á leið er neyvann lystiligt. Í bátum og skipum royna fólk at flýggja. Nógv sjólátast. Eydnast tað onkrum at slita upp land í USA, verður hann sendur avstaðafur — til fongslini hjá Duvalier.

Men biðja bara, um nøkur ár, tá Duvalier situr í útlegd í onkrari luksussuitu í California, og sjúk-húsin og skúlarnir og virkini breiða seg um Haiti, og frælsið hómast, har einki frælsi var fyrr, og vónin grør, har einki hop var fyrr, tá fer krossferðarhugurin at vakna. »Sanniliga sigi eg tykkum, hetta gongur ikki, vit mugu leggja uppi...«

So, kæri lesari, næstu ferð, sjónleikarin hómast á skerminum, hevur tú rætt til at lata lyndið rína við teg og smørbrósið kína sær. Men samstundis eigur tú ikki at gloyma, at nettup hetta andlitið og nettup henda røddin eru ein hin dyggasta borgarin í heiminum í dag fyrri nevð, vesaldóm, ófrælsi og drápi.

Hanus Andreassen